

پوشش همگانی سلامت برای همه، در همه جا هفته سلامت اول تا هفتم اردیبهشت ۱۳۹۷

ویژه

سرمقاله

دکتر علی محمدی

سرپرست شبکه بهداشت و درمان شهرستان کازرون

هرساله ۷ آوریل مصادف با ۱۸ فروردین شمسی، از طرف سازمان جهانی بهداشت به عنوان روز جهانی سلامت نام گذاری گردیده است.

امسال نیز شعار هفته سلامت ۹۷ با عنوان «سلامت برای همه و همه جا» (HealthForAll Everyone Everywhere) نام گذاری شد.

بدون تردید «هفته سلامت» فرصت مغتنمی است تا بایان اهمیت و جایگاه بسیار مهم و سهم آن در تحقق توسعه پایدار، بر مشارکت مردم و همراهی مجموعه نهادهای حاکمیتی و اجرایی تأکید شود. از طرفی این هفته فرصتی است تا با نگاه مجدد و بازنگری به توانمندی‌ها؛ دستاوردها و انتظارات موجود برای پاسخ گویی منطقی و شایسته به مردم، باز توانی مضاعف و در قالب یک برنامه منسجم و کلان، همراه با سایر دستگانه‌های مسئول در مسیر تحقق سلامت مردم، گام برداشت.

اهداف برگزاری هفته سلامت

۱. فرهنگ‌سازی سلامت و تأکید بر اصلاح سبک زندگی برای تأمین سلامتی مردم به‌ویژه حول محور شعار سال.
۲. جلب مشارکت مردم و همکاری عمومی در راستای توجه به نقش سلامت برای داشتن جامعه‌ای سالم.
۳. جلب حمایت سیاست‌گذاران و مدیران ارشد در پشتیبانی از برنامه‌های نظام سلامت.
۴. جلب مشارکت همکاری‌های بین‌بخشی و دستگاه‌های مرتبط با سلامت مردم.
۵. جلب مشارکت سازمان‌های غیردولتی مردم‌نهاد در سلامت جامعه.
۶. برجسته‌سازی موفقیت‌ها و دستاوردهای حوزه سلامت و بیان چالش‌های موجود و انتظارات.
۷. تکثیر فعالیت‌های دست‌اندرکاران حوزه بهداشت و درمان و تقدیر از فعالان این حوزه.
۸. تبیین عوامل مؤثر بر سلامت جامعه و توجه دادن مردم و دست‌اندرکاران نظام سلامت به موضوع شعار سال.

پوشش همگانی سلامت چیست؟

پوشش همگانی سلامت به این معنی است که؛ همه افراد جامعه،

خدمات موردنیاز سلامت را بی‌هیچ فشار مالی دریافت کنند. پوشش همگانی سلامت، همه را به دسترسی خدماتی که مهم‌ترین دلیل مرگ و بیماری است قادر می‌سازد. خدماتی که به‌اندازه کافی با کیفیت است و باعث بهتر شدن وضعیت سلامت افراد دریافت‌کننده خدمت می‌شود.

زمانی که مردم بیشتر هزینه‌های خدمات سلامت را باید از جیبشان بپردازند، این امر باعث می‌شود افراد کم‌درآمد بیشتر وقت‌ها خدمات موردنیازشان را دریافت نکنند، حتی افراد با درآمد متوسط و بالا نیز دچار مشکلات مالی شوند در زمانی که بیماری شدید و طولانی مدت دارند.

حفاظت مردم در مقابل پرداخت هزینه‌های سلامت از جیبشان، خطر فقر و ننداری را کاهش می‌دهد. چراکه بیماری ناخواسته باعث استفاده از پس‌انداز، فروش سرمایه و یا گرفتن وام برای تأمین هزینه می‌شود که این امر اثر منفی در آینده فرد و فرزندانشان دارد.

چرا روی پوشش همگانی سلامت تمرکز شده؟

۱. پوشش همگانی سلامت بر اساس اساسنامه سازمان جهانی بهداشت در سال ۱۹۴۸ تعریف شده است که سلامتی را حق اصلی بشر می‌داند و تعهدی است که مطمئن شویم همه به بالاترین سطح قابل‌دستیابی سلامت می‌رسند.
۲. باین‌وجود، هنوز حدود ۱۰۰ میلیون نفر به دلیل پرداخت هزینه‌های سلامتشان به فقر مطلق دچار می‌شوند.
۳. دست کم نیمی از جمعیت جهان از دسترسی کامل به خدمات اولیه سلامت محروم هستند.
۴. سلامتی کامل به کودکان امکان یادگیری داده، به بزرگسالان امکان کسب درآمد و کمک به فرار از فقر و ننداری می‌کند. سلامت پایه اساس توسعه اقتصادی درازمدت است.

مفهوم پوشش همگانی سلامت چیست؟

تهیه‌کننده: فاطمه بنیادی کارشناس مسئول آموزش سلامت

و توان‌بخشی. به‌عبارت‌دیگر علاوه بر دسترسی عادلانه به خدمات همه‌جانبه سلامت، بیمار و خانواده وی مورد محافظت مالی قرار گیرند. توزیع عادلانه سلامت در هر کشور مبین عدالت اجتماعی در آن کشور محسوب می‌شود. عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت شامل عوامل اقتصادی، سیاسی، فرهنگی، زیست‌محیطی و اجتماعی است و از زمان انعقاد تفهت تا تولد، دوران رشد و تکامل کودک، اشتغال و همه عمر تا سالخوردگی بر سلامت تأثیرگذار است و عدالت نیز بر سلامت تأثیر جدی دارد. همه کشورها می‌توانند با افزایش پوشش خدمات بهداشتی و کاهش فقر مرتبط با پرداخت هزینه‌های خدمات سلامت، به پیامدهای سلامت و مقابله با فقر ناشی از بیماری دست یابند. حرکت به سمت پوشش همگانی سلامت، نیاز به تقویت سیستم‌های بهداشتی در همه کشورها دارد. برنامه تحول نظام سلامت در ایران تلاشی است برای دستیابی به پوشش همگانی سلامت خدمات سلامت چرا که در دستیابی به ۳ هدف عمده خود یعنی حفاظت مالی از بیماران در هزینه‌های سلامت، دسترسی عادلانه به همگانی خدمات سلامت و ارائه خدمات سلامت با کیفیت به‌دستی در این مسیر گام برداشته است.

سرب و اثرات آن بر سلامتی

تهیه‌کننده‌گان: اکرم عفیفیان، کارشناس بهداشت محیط

رقیه بناگر، کارشناس نظارت بر درمان / شبکه بهداشت و درمان شهرستان کازرون

کلیه اثرات سوء دارد و سبب نفروپاتی می‌شود که غیرقابل‌برگشت است. سرب سبب کم‌خونی می‌شود و ضایعات مغزی و عصبی می‌دهد، سرب در کودکان سبب تأخیر در رشد و نمو می‌شود. سرب در استخوان‌ها تجمع یافته و سلامت آنها را در بزرگسالی به خطر می‌اندازد و روی سیستم عصبی ایجاد سمیت می‌کند، روی قلب اثر گذاشته و سبب افزایش فشارخون می‌شود. مسمومیت مزمن با سرب سبب سرطان‌زایی روی کلیه‌ها می‌شود. سرب سبب درد در دستگاه گوارشی می‌شود. سرب در مردان سبب کاهش تعداد و غلظت اسپرم در منی می‌شود و فرآیند اسپرم سازی اختلال ایجاد می‌کند. درمجموع، سرب اگر به‌طور دائم و مزمن وارد بدن انسان شود، تقریباً روی تمامی سیستم‌های بدن انسان اثر می‌کند. دریافت روزانه ۵ میکروگرم سرب به ازای هر کیلوگرم وزن بدن انسان سبب مسمومیت مزمن می‌شود

ویتامین ث و مکمل‌های آن به دفع سرب از طریق ادرار کمک می‌کند. منابع حاوی کلسیم، ازجمله لبنیات، کلم بروکلی، ماهی کیلکا و ساردین و سبزیجات برای کاهش آثار سوء سرب مفید است. نان گندم و جو، حبوبات، ماهی، زرده تخم‌مرغ، سبزیجات حاوی برگ سبز تیره و گوجه‌فرنگی مواد غذایی حاوی سلنیوم و مغزها ازجمله منابع خوب ویتامین ای محسوب می‌شوند که برای مقابله با سرب بسیار مفید هستند.

سرب، کلسیم و منیزیم نیز ازجمله مواد معدنی هستند که جذب آهن و کادمیوم را کاهش می‌دهند. گوشت قرمز، لبنیات و غلات سیوس‌دار به ترتیب از منابع خوب این املاح به شمار می‌روند.

پوشش همگانی سلامت: برای همه، در همه جا

خوبیار جعفری

معاون بهداشتی و رئیس مرکز بهداشت شهید پیرویان کازرون

شعار روز جهانی بهداشت سال ۱۳۹۷ (سال ۲۰۱۸ میلادی) عبارت است از «پوشش همگانی سلامت: برای همه، در همه‌جا» که در راستای شعار اصلی سازمان یعنی سلامت برای همه (health for all) قرار دارد.

هرساله مراسم بزرگداشت روز جهانی بهداشت ۷ آوریل میلادی برگزار می‌شود. ۷ آوریل روزی است که سازمان جهانی بهداشت در سال ۱۹۴۸ میلادی یا ۱۳۲۷ شمسی تأسیس شد. هرساله موضوعی خاص که اولویت بهداشت جهانی را نشان می‌دهد، انتخاب می‌شود و موضوع امسال، «پوشش همگانی سلامت»، با شعار «سلامتی برای همه هرکس و هرکجا» انتخاب شده است.

این روز فرصتی برای همه افراد در تمام جوامع فراهم می‌کند تا در فعالیت‌هایی که باعث ارتقا سلامت می‌شود مشارکت داشته باشند. خواه خدمت‌گیرنده باشند خواه ارائه‌دهنده خدمت. اما پوشش همگانی سلامت چیست؟ پوشش همگانی سلامت بدین معنی است که؛ همه افراد جامعه، خدمات موردنیاز سلامت را بدون هیچ فشار مالی دریافت کنند.

پوشش همگانی سلامت اگر محقق شود همه افراد جامعه را به دسترسی به خدماتی که مهم‌ترین دلیل پیشگیری و درمان بیماری است قادر می‌سازد. خدماتی با کیفیت مطلوب که موجب ارتقا وضعیت سلامت افراد دریافت‌کننده خدمت می‌شود.

قابل‌ذکر است چنانچه مردم دنیا مجبور باشند عمده هزینه‌های خدمات سلامت را از جیبشان بپردازند، قطعاً اقشار کم‌درآمد توانایی تأمین اسباب سلامت خود را نخواهد داشت و گاه‌ها خانواده‌هایی با درآمد متوسط و بالا نیز در زمان مواجهه با بیماری‌های پرهزینه و طولانی‌مدت دچار مشکل خواهند شد.

حفاظت از مردم در مقابل پرداخت هزینه‌های سلامت از جیبشان از اهداف شعار امسال است

که می‌تواند وسیله‌ای باشد جهت کاهش خطر فقر و گرسنگی. چراکه بیماری ناخواسته موجب استفاده از پس‌انداز، فروش سرمایه و یا گرفتن وام برای تأمین هزینه می‌شود که این امر اثر منفی در معیشت و آینده فرد و فرزند دارد. پوشش همگانی سلامت بر اساس اساسنامه سازمان جهانی بهداشت در سال ۱۹۴۸ تعریف شده است: که سلامتی را حق اصلی بشر می‌داند و تعهدی است که مطمئن شویم همه به بالاترین سطح قابل‌دستیابی سلامت می‌رسند. باین‌وجود، هنوز حدود ۱۰۰ میلیون نفر در جهان به دلیل پرداخت هزینه‌های سلامتشان به فقر مطلق دچار می‌شوند. دست کم نیمی از جمعیت جهان از دسترسی کامل به خدمات اولیه سلامت محروم هستند. سلامتی کامل به کودکان امکان یادگیری داده، به بزرگسالان امکان کسب درآمد و راه‌گریزی است برای فرار از فقر. سلامت پایه اساس توسعه اقتصادی درازمدت است. کشورها می‌توانند اقداماتی انجام دهند تا با سرعت بیشتری به سمت پوشش همگانی سلامت پیش رفته و سلامتی همه افراد را بهبود و موفقیت‌های به‌دست‌آمده حفظ شود. نظام‌های بهداشتی در تمامی کشورها در جهت رسیدن به پوشش همگانی سلامت نیاز به تقویت دارد. اگر منابع مالی مختلف مانند مالیات، سهم بیمه در یک صندوق مشخص جمع‌آوری شود، پرداخت هزینه‌های مراقبت سلامت برای افرادی که نیاز دارند از این محل امکان‌پذیر می‌شود. این امر کمک به تقسیم بار مالی بین جمعیت و نیز حفاظت مالی بیشتر می‌شود. درمجموع سازمان جهانی بهداشت با انتخاب این شعار رو به دولت‌ها کرده و از آن‌ها می‌خواهد به‌صورت کلان اسباب سلامت را با حداقل هزینه برای ملتا فراهم کنند.

«پوشش همگانی سلامت برای همه، در همه جا»

تهیه‌کننده: مرضیه فرهنگیان کارشناس واحد آموزش سلامت-سمیه تدینی مسئول روابط عمومی

ایران نیز از این قاعده مستثنا نیست و نزدیک به ۸۰ درصد مرگ‌ومیر سالانه در کشور به این دلیل است. رتبه نخست در این میان بیماری‌های قلبی عروقی است که موجب مرگ‌ومیر سالانه بیش از ۱۷/۵ میلیون نفر در دنیا می‌شوند. کلسترول خون بالا، فشارخون بالا، چاقی و افزایش وزن، عدم فعالیت جسمانی، استرس، سیگار، از عوامل خطر قابل‌کنترل بیماری‌های قلبی و عروقی محسوب می‌شود. بهبود روش‌های تشخیص و درمان بیماری‌های قلبی عروقی ازجمله راهکارهای ارزشمند در نیل به اهداف پوشش همگانی سلامت است این مهم می‌تواند از طریق کمپین‌های آگاهی‌بخشی، غربالگری، روش‌های تشخیصی کارآمد، روش‌های درمانی پیشگیری‌کننده و دارودرمانی به‌موقع و مؤثر صورت گیرد.

پس یکی از مسئولیت‌های اجتماعی هر فرد؛ نهاد و یا کارگزار حوزه سلامت این است که در زمینه پیشگیری و درمان بیماری‌های قلبی عروقی که یکی از اهداف مهم در روز جهانی سلامت و پوشش همگانی سلامت است بیش‌ازپیش نقش‌آفرینی کند. در پایان باید گفت موضوع سلامت و ایجاد زیرساخت‌های لازم جهت دسترسی همه افراد، مسئله‌ای حیاتی و رسالتی است که بر عهده سیاست‌گذار؛ دولت؛ نهادهای اجتماعی؛ رسانه و حتی افراد عادی جامعه است که به‌نوبه خود الزامات لازم در این مورد را فراهم نمایند.

سازمان جهانی بهداشت امسال نیز مشابه سال‌های گذشته به دنبال یکی دیگر از دغدغه‌های جامعه جهانی رفته است و شعار مهم و متفاوت امسال «پوشش همگانی سلامت: برای همه، در همه‌جا» را انتخاب کرده است؛ موضوعی که لزوم آن این روزها بیش‌ازپیش در کشورهای مختلف ازجمله ایران حس می‌شود.

پوشش همگانی سلامت یکی از اهداف توسعه پایدار تا سال ۲۰۳۰ است و از این منظر اهمیت دارد که نه‌تنها موجب افزایش سطح دسترسی به امکانات و امید به زندگی در افراد می‌شود، بلکه باعث کاهش مخاطراتی نظیر بیماری‌های واگیردار و غیر واگیر، فقر و گرسنگی خواهد شد. پوشش همگانی سلامت به معنای دسترسی رایگان به تمام مداخلات درمانی نیست، بلکه توانمندی افراد در رسیدن به حداقل ملزومات لازم بدون موانع و مشکلات مالی است.

سازمان بهداشت جهانی چهار حوزه را در زمینه پوشش همگانی سلامت معرفی کرده است:

۱. بهداشت باروری، سلامت مادر، کودک و نوزاد
 ۲. بیماری‌های عفونی
 ۳. بیماری‌های غیر واگیر
۳. دسترسی و ظرفیت خدمات سلامت
طبق آمار سازمان جهانی بهداشت یکی از مهم‌ترین حوزه‌ها در زمینه پوشش همگانی سلامت در دنیا بحث بیماری‌های غیرواگیر است که سالانه موجب مرگ ۴۰ میلیون نفر یا به عبارتی علت ۷۰ درصد مرگ‌ومیر در دنیا است.

طرح تحول سلامت

زهره طهماسبی، فرانک دریانوش

کارشناسان گروه توسعه شبکه و ارتقا سلامت شبکه بهداشت و درمان شهرستان کازرون

در دنیای امروز، دیدگاه‌های سلامت چشم‌اندازی وسیع‌تر یافته و به انتظارات غیرپزشکی توجه ویژه‌ای معطوف شده است. رشد انتظارات و توجه مردم نسبت به ایمنی، کیفیت و عدالت، فشار جهت ایجاد نظام سلامتی پاسخگو در برابر عملکرد را افزایش داده است. قرار دادن موضوع عدالت در تدوین اهداف و چهارچوب تحلیلی نظام‌های سلامت نه‌تنها با استراتژی‌هایی که بیانگر تعهد به عدالت است قابل توجه است بلکه شواهد بیانگر این است که افراد در جوامع مختلف نیز اولویت بالایی به موضوع عدالت می‌دهند.

اگرچه در سال‌های اخیر نظام سلامت توانسته است با استفاده از راهبرد مراقبت‌های بهداشتی اولیه به پیشرفت‌های چشم‌گیری در سطح کلی سلامت مردم و بالا رفتن شاخص‌های مربوط به آن برسد، اما همچنان یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های سیاست‌گذاران، برقراری عدالت در سلامت و دسترسی به خدمات سلامتی است. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به‌عنوان متولی سلامت در کشور با عنایت به وظایف و مأموریت‌های کلی و استاد بالادستی به‌ویژه سند چشم‌انداز ۲۰ ساله، سیاست‌های کلی سلامتی ابلاغی مقام معظم رهبری، مواد قانونی مرتبط با سلامت در برنامه پنجم توسعه و برنامه‌های دولت یازدهم اجرائی برنامه تحول سلامت را پس از یک مرحله مطالعاتی شش‌ماهه از اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۲ آغاز کرده است. تحول در نظام سلامت با سه رویکرد حفاظت مالی از مردم، ایجاد عدالت در دسترسی به خدمات سلامت و نیز ارتقای